

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ В СТОМАТОЛОГІЇ**

Спеціальність: **П «Стоматологія»**
Освітньо-професійна програма: **Стоматологія**
Код компонента в освітній програмі: **ВК 11**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **I (осінній), II (весняний)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **знання з історії медицини, культурології та основ психології, з медичного права в Україні, вікової фізіології**

Кафедра/підрозділ: **кафедра стоматології**, проспект Перемоги 51., 7 поверх

Керівник освітнього компонента: доц. **Стоян Олена Юліївна**

email: oy.stoian@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6153>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вибірковий освітній компонент «Етика та деонтологія в стоматології» – є складовою медичної етики і представляє науку та практику які забезпечують знаннями професійного обов'язку та етикету лікаря-стоматолога перед суспільством і пацієнтами, морально-етичних та правових основ фахової діяльності та аспектів спілкування та взаємовідносин під час трудової діяльності.

МЕТА КУРСУ: формування у здобувачів освіти знань етичних та деонтологічних принципів діяльності лікаря-стоматолога щодо здатності розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- формувати оптимальну модель поведінки при спілкуванні із пацієнтом стоматологічного профілю, в тому числі із дітьми різного віку та їх батьками
- оцінювати і аналізувати клінічні ситуації
- вміти користуватись сучасною інформацією щодо нормативно-правового регулювання професійної діяльності лікаря-стоматолога
- запобігати конфліктам і управляти ними
- вміти організовувати, планувати та ефективно виконувати проекти і завдання
- вміти виконувати роботу стоматолога відповідного фаху професійно та відповідально
- вміти проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, з керівником стоматологічного закладу, почуттям такту і своєчасності реакції.
- вміти працювати в команді, спілкуватися з колегами, медичним персоналом

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (4 год.):**

1. Хто такий сучасний лікар-стоматолог? І як він думає? Допомагає чи надає послуги за гроші?
2. Як повинен поводитись лікар-стоматолог із пацієнтом, із колегами?

Перелік тем практичних /лабораторних занять/ семінарів (30 год.):

1. Медична етика, деонтологія і право.
2. Етика та деонтологія в професійній діяльності лікаря-стоматолога

3. Медична етика та деонтологія у практичній діяльності, етапи становлення в різні періоди розвитку суспільства
4. Основні моделі взаємовідносини у системі —лікар-стоматолог -хворий
5. Засоби комунікації в практичній діяльності лікаря-стоматолога
6. Проблеми деонтології та лікарської етики в різних царинах професійної діяльності лікаря-стоматолога.
7. Морально-етичні аспекти діяльності лікаря-стоматолога
8. Морально-етичні проблеми та морально-правові аспекти діяльності лікаря-стоматолога.
9. Медична етика і деонтологія як основа формування сучасного лікаря-стоматолога

Перелік тем самостійної роботи студента (56 год.)

1. Поняття етики. Основні етапи становлення етики. Етика в системі знання про мораль. Значення етики на рубежі XX і XXI століть. Історичні аспекти медичної етики й деонтології.
2. Поняття і категорії моралі. Мораль і духовність. Основні концепції походження моралі. Функції моралі.
3. Характеристика понять моральної свідомості. Вчинок як початковий елемент етичної поведінки. Суть етичної свободи
4. Специфіка професійної моральності і професійної етики. Основні поняття професійної моральності. Ділова етика і духовність . Етичне виховання.
5. Роль етики й деонтології у формуванні особистості лікаря-стоматолога
6. Етика взаємостосунків лікаря-стоматолога і хворого
7. Етичний зміст взаємостосунків лікаря-стоматолога із медичним персоналом.
8. Етика і професійні відносини в медичних колективах. Етична сторона взаємостосунків між суб'єктами медицини і державою.
9. Ціль етичних критеріїв ВООЗ і сфера їх вживання.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ та практичних заняттях, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, метод стандартизованого пацієнта

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД) Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці вивчення ВК середня оцінка конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу розділу у кількості 30 тестів. Критерій оцінювання – **90%** вірно вирішених завдань.

Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД + ІЗ + залік

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на практичних заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативні джерела:

1. Закони України про охорону здоров'я: Збірник нормативно-правових актів. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 464 с.
2. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Базова література:

1. Біоетика та біобезпека [Текст] : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / В.В. М. Запорожан, М. Л. Аряєв. - К. : Здоров'я, 2013. - 455 с.
2. Етичні проблеми в медицині: навчальний посібник для самостійної роботи студентів I-III курсів медичних та фармацевтичного факультетів денної форми навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» / І. Г. Утюж, М. О. Мегрелішвілі. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 140 с.
3. Ковальова О.М. Деонтологія в медицині: підручник (ВНЗ IV р. а.) / О.М. Ковальова, Н.А. Сафаргаліна-Корнілова, Н.М. Герасимчук. — 2-е вид., випр. — К.: ВСВ «Медицина», 2018. — 240 с.
4. Москаленко В.Ф., Попов М.В. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні

проблеми. - Вінниця: Нова книга, 2005. — 218 с.

5. Назар П.С. Основи медичної етики [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. мед. навч. закл. II-IV рівнів акредитації /П. С. Назар, Ю. Г. Віленський. - К. : Здоров'я, 2002. - 344 с
6. Основи деонтології в стоматології [Текст] : посіб. для студентів і лікарів / Г. П. Рузін [та інші]. - Вінниця : Нова Книга, 2008. - 119 с.
7. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – К.: Знання, 2006.
8. Спиця Н.В. Деонтологія в медицині. Навчально-методичний посібник для студентів II курсу медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 60 с.

Додаткова:

1. Алексеев А.П., Лісовий В.М. Соціально-філософські та етичні проблеми медицини. Харків, Колегіум. - 2010. – 340 с.
2. Витоки і традиції мистецтва лікування в пазлах всесвітньої історії: від давнини до середньовіччя [Текст] : навч. посіб / Г. В. Дзяк [и др.]. - Дніпро : Герда, 2022. - 189 с.
3. Захист персональних даних в закладах охорони здоров'я. Збірник нормативно-правових актів. Вип. 7. – Львів, 2014. – 63 с.
4. Лашкул З.В., Сізнцова Ю.Ю., Фершал Я.Ю. Інформована згода пацієнта: поняття, мета та значення у процесі реалізації прав та обов'язків медичних працівників. – Запоріжжя, 2013. – 190 с.
5. Україна крізь призму Європейської хартії прав пацієнтів: результати виконання в Україні другого етапу європейських досліджень на відповідність стандартам ЄС з прав пацієнтів /Глуховський В.В., Ангелов О.В., Слабкий Г.А., Білоконь Л.П. – К.: Вид-во ТОВ "Дизайн і поліграфія", 2012. – 158 с.
6. Коваль П.Б., Прохно О.І. Юридичні аспекти співпраці лікаря і пацієнта (огляд законодавчої бази) //Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – 2015. - № 2. – С. 11-16

Інформаційні ресурси по медичній етиці та деонтології:

1. <http://900igr.net/thumbs/meditsina/Meditsinskaja-etika/>. Рокицький М. Завантажити роботу Етика і деонтологія в медицині (презентація).
2. <http://900igr.net/prezentatsii/meditsina/meditsinskaja-etika>.
3. <http://www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=3858>

В.о. зав. кафедри стоматології

Олена СТОЯН